

Ese de dóue ori in septemana:
Joi-a si Duminec'a.

Pretulu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
" patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
" diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Correspondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésea.
Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu can. 150 de cuvinte (spatiu de 20 sime garmond) taes'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., inticlegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiulu publicatiuniloru se se anticipé.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Sibiu, la 23 Novembre 1874.

In sinulu bisericeii nóstre, nu de multu renviata in autonomi'a ei, au inceputu a se ivi evenimente neasteptate, cari in fia-care crestinu credintiosu trebuie se sternésca ingrigiri.

In veri-ce autonomia, asia si in autonomi'a nóstra bisericésca, capulu lucrului este, ca persónele in a caror'a mani se dau frenelile de guvernare, se se aléga in deplina libertate a alegatoriloru. Astfeliu intre alegatori si alesu intra o incredere imprumutata si indepartandu-se veri-ce susceptibilitate, guvernarea si administrarea se face mai lesnitiósa, usióra chiar.

In autonomi'a nóstra bisericésca, loculu celu mai de capetenia lu-cuprindu archiereii, in fruntea acestor'a—metropolitulu, dupa cuprinsulu legei nóstre bisericéscii—toti alesi cu votulu sinódeloru eparchiali si respective a congresului metropolitanu; tocmai aceste alegeri suntu corón'a autonomiei, dar de-o data ele cuprindu loculu celu mai gingasiu in legea bisericésca.—Multe suntu respectele, pre cari ómenii in lume le obsérva la alegeri, si apoi la alegerea unui archiepiscopu si mitropolitu romanu gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a! — Alesulu dara numai dupa titlulu seu are se intrunésca insusirile canonice si intelectuali recerute pentru unu Aeppu si metropolitu, are se fia romanu adevératu de nascere si de simtiri ca si si credintiosii sei si trebuie se aiba in sinulu seu iubire catra dogmele, traditiunile si ritulu credintiei ortodocse, pre cari se aiba zelu si voia a le sustiené, si intarí. Aceste atribute intru atát'a suntu de ésentiali, in câtu lipsindu unulu numai, insasi person'a si-perde dreptulu la titlulu ei.

Pe langa aceste, alesulu mai trebuie se fia binemeritatu pe terenulu bisericescu si scolariu, ca adeca infapte se arate cà lucrurile lui nu suntu sterpe, ci cà oltoirea ce o face in gradin'a bisericeii, la timpulu seu produce frupte nobile si folositorie; cu atátu mai vertosu se doresce acést'a acum, cu câtu faptele marelui arhieru Andreiu inca ni suntu in viia memoria si deci am asteptá ca urmatorii lui se se nisuésca barem a apropiá pre marele loru antecesoru. In fine alesulu trebuie se posiéda si increderea regimului tiei, carele. — totu dupa legea nóstra bisericésca — are dreptu a intarí ori a nimicí alegerea lui, precum vedemu cà noi — de-si numai de dóue ori amu eserceatu dreptulu de alegere — amu avutu ocaziune a ne convinge despre vointi'a guvernului si d'a respinge votulu nostru. Ba intré impregiurarile de acum mai cà asi poté dice, cà cerinti'a acést'a din urma inca ar avé se se numére intre cele ésentiali. La alegerea de metropolitu a Esc. Sale dlui Procopiu Ivacicoviciu — regimulu s'a invoitu. Acum congresulu in sieduti'a sa din 20 Octomvre a alesu éra si pre celu mai betranu dintre archierei, pre Preasanti'a Sa episcopulu Caransebesiului, si nimenea nu se asteptá la o pedica

chiar din partea stepanirei, ba dóra fiacare éra in dreptu se combine, cà dupa trecutul Peasantiei Sale, in care a facutu destule servitii guvernului, alegerea lui va fi binevenita si la locurile mai inalte, de unde numai nainte de acést'a cu vr'o 9 ani i-a venit denumirea de Eppu.

In siedinti'a congresuala de Sambata la 16 Noem. se cetí resolutiunea prénalta, dupa carea Maiestatea Sa la propunerea ministrului de culte denéga intarirea si provoca congresulu la nóua alegere, din carea se fia eschisu Episcopulu Popasu, fora in sa de a ni indegetá si vinele PSSale. Intregu congresulu a ascultat cu adunca intristare acésta resolutiune, si nu se póte negá ea a sternitu mari ingrigiri pentru presinte si venitoriu. S'a decisu deci cu maioritate de voturi a se face nóua alegere fora aménare, éra PSale Dlui Eppu Ioanu Popasu a se tramite o adresa de consolare, pre carea speru a vi-o poté tramite câtu de curundu. De sambeta pana eri si pana astadi consultàrile in conferintie inguste si generali nu mai incetara. Resultatulu acestoru conferintie este, cà s'a esmisu o comisiune candidatòrie de 12 din tóte nuancele congresului, carea eri nainte de alegere ni-a adusu doi candidati, pre PSSa Eppulu Aradului si Précuviósi'a Sa archim. Nic. Pope'a. Partidele s'au cointielesu ca se se faca votare de proba nainte de alegere, si la insusi actulu alegerei se se faca votare numai pe persón'a, carea la votarea de proba a intrunitu maioritatea, éra acei deputati, cari nu aru voi se voteze pentru aceea persóna, se dee siedule albe.

Impregiurarile erau de gingasia natura. La alegerea d'antàia erau doi candidati PSSa Eppulu Popasu si Précuviósi'a Sa Archim. Pope'a; la adóua alegere partid'a par. Pope'a éra de sine angagiata pentru candidatulu ei, pana candu cealalta partida trebuia se-si caute candidatulu. Deci acést'a se coadunà in o conferintia si cu maioritate de voturi candidà pre PSSa Eppulu Mironu Romanulu, dandu voia minoritati a votá cu siedule albe.

La 20 l. c. nainte de alegere coadunanduse ambele partide intr'o conferintia, carea avendu prevederea separativa cà par. Eppu alu Aradului intr'adeveru ar avé maioritatea, pentru scurtimea timpului nu se fece votare de proba, ci statorindu de unicu candidatulu pre PSSa, membrii se indeparta, lasandu-se voia celoru de alta parere a votá cu siedule albe.

Astfeliu pregatiti séu mai bine nepregatiti, — la 11 óre se deschide siedinti'a in carea éra se se aléga metropolitulu si ce se vedi? dintre 88 voturi, 45 s'au datu albe si 43 pentru PSSa Eppulu Aradului, deci pe diu'a urmatòria se anucià alta votare.

Prin acésta votare se credeau membrii partidelor a fi absolvati dela ingagiamentulu d'a mai votá numai pentru una persóna si deci la alegerea din diu'a urmatòria a resultatulu, cà dintre 88 de voturi 51 a intrunitu PSSa Mironu Romanulu, 31 par. archim. Pope'a si 6 s'au datu

albe; deci de alesu Archiepiscopu si Metropolitu se prochiama PSSa episcopulu Aradului, carele inviatu prin o deputatiune, numai de câtu între strigari de „se traiésca“ se infacisiéza in congrésu; apoi presiedintele comisariu I. Metianu lu-bineventà pentru redicarea sa la scaunulu AEppescu Metrop. éra PSSa respunde urmatóriele:

„Maritu Congrésu! Cuprinsu in momentulu acest'a de grigi serióse pentru greutàtea sarciniloru, care Maritulu congrésu între impregiurarile mai nóue a aflatu de bine ale pune pre debiliu mei umeri prin alegerea mea de Archiepiscopu si Metropolitu, — nu me simtu capace de a aflá cuvinte, spre a-mi esprime de ajunsu multiamit'a mea cordiala pentru acésta onorifica incredere.“

„Nici me incercu dára a dá prin cuvinte espressionu simtieminteloru mele de multiamita pentru acésta onóre, ci lasu: ca gratitudinea, acést'a adencu simtita datorintia a mea, sè se esprime mai apoi in fapte vii, in fapte, la cari si altcum dupa inim'a mea si in poterea oficiulu meu bisericescu me simtu ingagiatu.“

„Fia-mi permisu numai a dechiará asta-data solenulu: cà eu primescu cu tóta resolutiunea, cu tóta resignatiunea votulu maritului congrésu, si déca alegerea cadiauta asupr'a-mi va aflá placere la prea inaltulu locu si va fi sanctionata de Maiestatea Sa preagratiósulu nostru monarchu: eu pre câtu numai mi-voru acordá puterile mele fisice si spirituali, nu voi lipsi nici candu de acolo, unde in armonia si contielegere fratiésca avemu se lucramu spre binele si fericirea bisericej nóstre la cládirea maretulu edificiu alu nostru natiunalu-bisericescu, alu carui'a fundamentu e pusu dejá in statutulu nostru organicu.“

„Facendu-mi acést'a respectuósa dechiarare, rogu pre Maritulu Congrésu, se binevoiésca a-mi pastrá si mai incolo preapretiuitele sale afecte.“

Redicandu-se siedinti'a, intregu congrésulu se presinta PSSale nou alesulu metropolitu in resiedintia pentru a-lu asecurá despre alipirea si increderea, ce o are catra PSSa.

Astfelu congrésulu si-a implinitu detorinti'a sa facia de alegerea Metropolitulu, se astépta numai intarirea preinalta, ceea ce — dupa cum suntemu informati — nu va intardiá fiindu-cà alesulu nostru se bucura de o reputatiune si la guvernulu tieriei. — Astfelu biserica ortodocsa din Ungari'a si Transilvani'a éra si-are pre mirele ei, si scaunulu celu veduvitu dela reposarea fericitului Siaguna asia dicendu, — astadi érasu este deplinitu. Dee Ddieu ca acésta deplinire se fia statornica pe indelungu siru de ani!

Congrésulu ordinariu s'a continuatu sub presiedinti'a Présantiei Sale par. Mironu, fiindcà celu-mai betranu Eppu Présanti'a Sa Episcopulu Caransebesulu prin morbu este impedecatu dela congrésu. In siedinti'a de astadi s'a primitu propunerea, ca congrésulu sè se proróge pana la tómn'a viitória, de ocamdata desbatendu numai causele cele ce nu suferu amenare, precum caus'a fondatiunei Gozsdu, a fonduriloru bisericesci din Aradu si Caransebesiu, si a scóleloru periclitare din fost'a granitia militara.

Gregoriu.

Biografi'a lui Georgiu Brancoviciu, Contele si Despotulu, si despre maritele fapte ale lui.

(Fratele Metropolitulu Sav'a Brancoviciu, si Istorieulu Serbiloru.)
(Urmare)

§. 15. In primavér'a aceea si intréga véra pana tómn'a, óstea cesara prin norocósele arme, cu binecuventarea lui Ddieu nu numai tienutulu Nisiului si alu Vidinulu l'a adusu sub stapanirea Cesarulu, ci s'a intinsu pana la Nicopolu si Sofi'a, asia

câtu mai tóta tier'a sorbéscu a fostu eliberat'o de sub jugulu turcescu. A ajunsu si pana la marginele Bulgariei, Macedoniei si Traciei. Insa candu a judecatu Feldmaresialulu Ludovicu Vilhelmu dela Baadenu despre greotatea resboiulu in timpu de tómn'a, a incetatu dela robirea si pustiirea cetatiloru turcesci si s'a silitu de timpuriu a se întórce spre iernare in tier'a romanésca. Sculanduse deci dela Vidinu si mergendu pe tiermurulu Dunarei preste Timonu a ajunsu la ruinele podulu lui Traianu, in preajm'a cetatii Severinu. Acolo mai susu de punte, langa cetatea numita (pro ale careia ruine a edificatu dupa aceea turcii cetate si cu numele seu au numito: Fetislanu, carea si pana astadi se vede pe mape) a asediatu ducele de Baadenu pana ce se va tocni podulu pe Dunare, trupele sale; ér podulu acel'a se facea langa o insula a cetatii Cladova sub angustimile muntiloru.

§. 16. Lucranduse la podulu acel'a s'a sculatu Georgiu Brancoviciu dela monastirea Tismena cu o parte din poporulu seu adunatu acolo si a mersu din partea aceea a Dunarii in preajm'a tiermurulu si a taberei ducelui de Baadenu, langa ruinele cetatii Severinulu, ca sè se intalnésca cu Feldmaresialulu pentru de a se predá pre sine si pre omenii sei sub scutul lui. Si asia lasandu totu poporulu aci, cu unu numeru micu din omenii sei, a trecut Dunarea si a mersu in óstea ducelui de Baadenu, ca se implinésca cele de lipsa si de trebuintia. Dar s'a inschimbatu scen'a tuturoru propuselor ale Despotulu, si tóte câte a cugelat nu le a potutu efeptu, ci a lasatu la Cladova tóte scopurile sale. Cáci, nu se scie din ce cauza, n'a fostu in sa fora de cauza, Georgiu a devenitu in mare suspitiune la ducele de Baadenu, si candu a ajunsu la densulu elu prefacanduse morbosu, n'a voitu sè se véda cu Despotulu, l'a retienutu in sa in taber'a sa, pana ce s'a gatatu podulu. Si dupa ce s'a gatatu acela, s'a poruncitu dela Feldmaresialulu alu duce pre Georgiu cu soldati la Orsiova si de acolo dupa aceea la Sibiu in Ardélu, in disulu anu 1688, in lun'a Octomvrie, diu'a 29. Ducele de Baadenu dupa aceea in diu'a urmatóre cu tóte ostile trecendu pe podulu acela a ajunsu in tier'a romanésca, in loculu marginasiu, care se numesce Cerneti.

Capulu alu IX.

§. 6. In primavér'a anulu 1690 a fostu dusu Georgiu Despotulu la Vienna si s'a retienutu intr'o casa de ospeti, numita: *domus hospitalis*, pana ce se va cercá treb'a lui.

Pana aci istoresce Raiciu in Istori'a sa despre Georgiu Brancoviciu, si ce mai urmédia se afla in apendicele Istoriei sale tiparitu dupa edarea Istoriei la unu anu, adeca in anulu 1795.

Incâtu se atinge de arestarea lui Georgiu smintesce Raiciu cáci nu s'a arestatu in anulu 1688, ci in anulu 1689. In susi scrie la c. VIII. §. 9. cà in 20. Sept. 1688 a fostu intaritu prin Diplom'a imperatésca de conte si in §. 10 cà cu diplom'a aceea a fostu dimisu si a venitu in Romani'a unde deja murise Sierbanu Cantacuzino, si cà iern'a aceea dupa reintornarea sa a petrecut'o in Bucuresci la Voevodulu; ér in §. 14 scrie, cà ajungendu tómn'a anulu 1688, s'a incercatu Despotulu a merge in partile Dunarei. Nu tómn'a anulu 1688, ci tómn'a anulu 1689, cáci in tómn'a anulu 1688 s'a reintornatu dela Vienna si iern'a aceea dupa tómn'a anulu 1688 a petrecut'o la Voevodulu in Bucuresci; asia dára nu s'a prinsu Georgiu de ducele de Baadenu in 29 Oct. 1688, ci in 29 Oct. 1689. Se vede acést'a si din relatiunea ducelui de Baadenu facuta catra Imperatulu Leopoldu celu mare dt. 7. Noemvrie 1689. — In anulu 1690 a substernutu Georgiu Brancoviciu la Imperatulu o suplica in carea dice cà deja de unspredece luni este prinsu; din carea suplica inca se vede, cà in a. 1689 s'a arestatu.

Se mai afla o sminta la Raiciu in descrierea vietii lui Georgiu Brancoviciu, cà in cap. VIII. §. 10, scrie cà reintornanduse Georgiu dela Vienna in Romani'a a aflatu deja mortu pre Sierbanu Cantacuzino, si in loculu lui asediatu pre Constantinu Brancoveanu, si totusi in acelasi capu §. 14 dice cà vedindu mare pregatire spre resboiu, precum din partea nemtiloru, asia si a turciloru, de ajunsu si cu bunu folosu s'a svatuitu cu Sierbanu. Nu cu Sierbanu, cáci éra mortu, ci cu Constantinu Brancoveanu, care a fostu asediatu in loculu lui.

Se trecemu la apendice.

In anulu 1690 aflanduse Georgiu Brancoviciu la Vienna in prinsóre, in cas'a numita *domus hospitalis*, a substernutu o rugaminte la Imperatulu Leopoldu celu mare de urmatoriulu cuprinsu:

Augustissime s. c. l.

De candu in anulu 1688 aflanduse in soli'a romana, in curtea acést'a a Maiestatii Vóstre am fostu primitu cu gratia, ba si mai nainte de aca, in diverse intemplari, dar mai vertosu

intru întorcerea poporului orientală sub stăpanirea austriacă am suferitu dela Agareni multa napasta, am întreprinsu nemarginite silintie cu multa frica; pentru ce am fostu onoratu dela Maiestatea Văstra si cu dignitatea de Conte (Graf.) Acum in sa nu sciu prin ce ordine, deja de *unspredece luni* in tare prinsore, sum pazitu. Acel'a care cërca inimile si rerunchii Ddieu mi-este martore, cumca am urmatu si Maiestatii Văstre si întregi comunitati crestine neclatita si nesurpata credintia; am fostu gata pentru ea se-mi varsu sangele si viét'a. In adevèru, nu me sciu vinovat nu nici cu una crima, nici mi s'a aratatu pana in diu'a de astadi, cã asi fi facutu vre-o fapta fora de cale. Nu me tanguiescu in sa atãta pentru nevinovat'a mea, încãtu pentru timpul lu dela binevenitu, in care in partile resaritene asi fi potutu lucrã cu mare folosu pentru resoiulu ce se pregatesce. Deci pentru gratia lui Cristosu me rogu cadiendu pe genunchii plecati de Maiestatea Văstra, se faceti mila cu mine, ca se potu stã inaintea scaunului de judecata alu Maiestatii Văstre si se audu invinuirile aduse asupra-mi (deca suntu vre unele) si se nu pieru neascultat in preatrista suspinare. Maiestatea Văstra Cesara binevoiesca asia renduiala a face despre mine, precum recere adevèrat'a dreptate, careia me supunu din tãta inim'a, si me rogu, se faceti ca se fiu eliberatu de asia rusinãsa arestare si se me potu invrednici a redobandi dupa cuvintia bunulu meu renume si onãrea de mai nainte, mai vertosu in acestu timplu, ca se potu lucrã in contra necredintiosiloru cele binefolositoare, in daun'a caroru vrajmasi pe deplinu me apromitu, si cu profunda umilintia recomandandume s. c. l.

Contele

Georgiu Brancoviciu,

Despotulu Illiriei, Rassiei si alu
Missiei, èr acum arestatu.

Mai la trei ani dupa arestarea sa a substernutu alta rugaminte in limb'a latina la Imperatulu in carea spune:

Cã de candu a esitu din copilaria, si a ajunsu la o mai matura judecata a mintii, pana la betranetie si la perii carunti, carii nu suntu produsu intru atãta de etatea naturei, cãtu de necuratienea carcerului, pururea s'a silitu si tãte putintiele sale intr'acolo le-au îndreptatu, ca se fie recunoscutu si judecatu de catra maiestatea Sa intre cei mai credintiosi si mai vrednici barbati ai aculei Cesare intru alungarea barbarulu vrajmasiu si eliberarea poporului orientală, si pentru acea: 1. Candu s'au apromisu de Resiedintii imperatescii carii mai de demulu au fostu la port'a Otomana prin talmaciulu Panaiotu poporulu crestinescu din orientu, cã deca la timplu seu va apucã armele si va portã resoiu in contra comunulu vrajmasiu alu numelui lui Cristosu, nu numai vechi'a libertate, ci si avutele òrecandva posesiuni i se va redã; si pre atunci cuprindienduse prin marele Veziru, (dupa ce s'au ucisu si macelatu o multime de turci) si rapinduse din manile crestine Ujvarulu, si supremulu Veziru voindu a strabate cu armele mai departe in tierile Crestinatatii dela apusu si a cuprinde acolo multe locuri, elu Georgiu Brancoviciu prin midilocirea amicileru corespondinti si prin patronii sei (carii nu pucina auctoritate aveau la supremulu Veziru) spre a face pace cu Imperatulu l'a indemnatu, l'a svatuitu si l'a indusu, asia cãtu vrajmasiulu barbaru s'a intorsu cu ostile si cu armat'a sa dela apusu la resaritu. 2. Scrie, cã in timplu in care supremulu Veziru incungiurase cu obsidiune Ujvarulu, unii boieri si magnati din Ungari'a conspirandu si rebelindu in contra persãnei Imperatescii, voiau a duce armele mai departe in Europ'a, si spre scopulu acest'a au cerutu ajutoriu dela turci, decadiendu ei dela Maiestatea Sa, elu conspiratiunea acest'a cu fraudelentele, viclenele, necredintiosele, si de juramentu calcãtoarele machinatiuni ale loru, resiedintelui Maiestatii Sale, intru fericire repausatulu Cristoforu de Kindzberg, care se aflã pe atunci la Port'a Otomana cu credintia le au aratatu, descoperitu si desvalitu, si spre mai mare incredimentu a trebei acesteia a capatatu dela amintitulu resiedinte testimoniu autenticu scrisu cu propri'a sa mana si intaritu cu sigilu, si testimoniulu acest'a pentru de a documentã sinceritatea si credintia sa in a. 1688 (candu a petrecutu la Vienna cu legatiunea romana) l'a predatu intr'o conferintia òrecarea aceloru Ministri si Consiliari intimi de carii se tienè astfelu de lucru arcanu, dar acel'a nu i s'a mai reintorsu. 3. Cã unii dintre Acathocii transilvani dupa datin'a lui Gabrielu Bethleniu a voitu se erumpa in Regnulu Ungariei si se-lu cuprinde si se-lu faca tributariu turciloru, dar elu cu tãta puterea li-a statu in contra si machinatiunile loru prin midilocirea corespondintiloru sei le au preintorsu. 4. Cã in a. 1683 de timpuriu a aratatu si a descoperitu aparatulu de resoiu alu turciloru pentru de a incinge cu obsidiune Vienna, trimitiendu pre unii fãrte credintiosi la curtea imperatesca; cã pe Ladislau Csáky cu multi alti fideli, cu multa primejdie si cu mari spese ii au scosu din captivitatea dele Constantinopole; si dupa ce s'a pefugatu turculu

dela obsidiunea Viennei, pre multi nobili si preoti d'asi in vecinica sclavia de barbari, in Rascia, Romani'a si Tartaria ajutandu-i patronii si amicii ii-a rescumperatu cu mari cheltuieli, ii a nutritu dela sine, ii-a vestitu si asia investiti si rescumperati, pre unii prin Transilvani'a, pre altii prin Ungari'a, cu turm'a ii-a tramisu in Germani'a la parintescile loru locasie. Spre credimentulu faptei acesteia se provoca la Cardinalulu de Kollonics, pentru de a-i dã viu testimoniu. 5. Cã a corespunsu cu Contele Carolu Wallenstein care erã din partea Imperatului in legatiune la Regele Poloniei pentru de a-i usiurã legatur'a (foedus) cu Regele si cã multe arcanie a descoperitu curtii imperatescii, despre care lucru cu credintia de densulu implinitu disulu solu intr'o epistola scrisa lui (a careia copia o alatura la rugaminte) nunumi i dã testimoniu, ci si resplata i apromite scriindu: „Magnifice domnule Georgiu Brancoviciu, continua inceput'a silintia, cãci pentru ostenele in odihna vei primì placuta resplata. Varsiovia 14 Aprilie 1683.“ — 6. Cã mandatulu acela benignissimu care a emanatu si i s'a estradatu in anulu 1688 (prin care s'a confirmatu promissiunea facuta cu graiulu de resiedintii imperatescii cei de demulu la port'a otomana) cã poporulu crestinescu orientală care va purtã resoiu in contra vrajmasiulu barbaru va fi repusu in vechi'a sa libertate si in stramosiescele possessiuni ale bunuriloru sale, — in tãte locurile precum in provinciile grece asia si illirice, dar mai vertosu in tier'a romanescã, si pe limb'a greca si illirica l'a facutu cunoscutu si l'a publicatu, si prin gratiosulu acel'a mandat, din motivele spuse in tressulu, pre totu poporulu orientală gemetoriu sub jugulu turciloru la devotiunea Maiestatii Sale l'a indemnatu si l'a insufletitu. 7. Cã pe timplu in care pregatea turculu aparatulu seu de resoiu spre opugnarea Ujvarului, a fostu alesu de poporulu crestinescu orientală cu binecuvantarea patriarhulu Massimu intru Despotulu Illiriei, Missiloru, alu Slavo-serbiloru si alu Rascianiloru, carea alegere patriarhulu Arseniu a intarit'o prin a dou'a binecuvantare, candu erã exulante cu disulu poporu langa Buda. Ba si Maiestatea Sa sacratissima l'a intaritu si l'a ratificatu candu a fostu in anulu 1688 cu legatiunea romana in Viena, precum se vede din Diplom'a in copi'a B. cã mai anteiu la Baronatu, èr dupa acea si la dignitatea de Conte l'a radicatu, si l'a repusu in tãte drepturile care i competeau dupa genealogia, familia si antecessorii sei; si de ar fi de lipsa ar putea se face, ca se amutiasca toti calumniatorii invidiosi (deca ar fi vreunii) carii ar voi se atace Diplom'a B. precum prin martori vii, carii inca mai traescu, asia prin multi istorici greci si latini. 8. Cã dupace s'a ocupatu Belgradulu in anulu 1688 i s'a apromisu a se spedã dela curte in numele Maiestatii Sale nesce patente care se i fie spre ajutoriu intru indemnarea si insufletirea poporulu orientală. 9. Cã ajungandu elu la Generariulu Veterani patentele la acel'a n'au ajunsu si asia solicitandu prin scrisori dupa acele la Viena, ca se nu trãca timplu in preajma vrajmasiulu barbaru care se apropia — inzadaru, s'a dusu la principele tierii romanesci si acel'a de propusele postulate spre imbrãtisiarea devotiunei Maiestatii Sale nu s'a instrainatu, si s'a invoitu cu ceialalti principi ale celoralalte Regiuni, cari se voru predã Maiestatii Sale a impedecã si a reimpinge eruptiunile tatariloru si ale turciloru in Transilvani'a si in partile mai din laintru ale Ungariei, si deodata, si întregulu poporu alu tierii romanesci erã prin elu dispusu si miscatu la deditiunea si devotiunea Maiestatii Sale. 10. Cã cea mai mare parte a romaniloru, intre carii se numerau Archiepiscopulu loru, Episcopii si ceialalti seculari, nobilii si boierii, retrasa cu ostile rascianiloru, in servitiulu Maiestatii Sale de elu adunate, la partile muntãse catra Transilvani'a, ascãpta (pofindu a dã cu cea mai mare barbatia resoiu in contra vrajmasiulu barbaru) cu multa dorintia porunc'a si ordinatiunea ducelului de Baadenu care erã atunci cu castelele la Cladova, pentru acea a cerutu in scrisu dela generariulu Heissler directiune, ca in cotr'o se strabata cu armele si se portã resoiulu, acela l'a indrumatu la ducele de Baadenu si astfelu elu cu pucini servitori au trecut Dunarea si a mersu in castelele lui si i-a facutu de scire, cã a venit, dorindu a cunoște directiunea in carea se va purtã resoiulu, in sa dupa ce a venit in castre s'a poruncitu mai anteiu alu incinge cu custodia militara, curundu dupa acea a-lu despoia de servitori, si nesciinduse vinovat nu nici intr'o crima, neascultat, neesaminatu, in contra dreptulu poporaloru, cu bajocura a-lu inchide in arestu si arestatu a-lu transportã la Vienna. Intielegandu si audiendu ostile orientale care asceptau barbatesce a portã resoiu in servitiulu Maiestatii Sale despre arestarea acest'a, tãte, fora de Despotu, s'au imprasciatu si s'au instrainatu, èr, elu fiindu la Vienna mai de trei ani aruncatu in arestu, oh durere! neesaminatu si ne ascultat, zaticnesce.

11. Cã poporulu rascianu s'a rugatu pentru esaminarea si cunoșcerea causei arestarii lui, ci aceea i s'a rescrisu dela

Maiestatea sa precum se arata sub D. că nefiindu caus'a inca cunoscuta nu pôte fi dimisu din arestu, totusi cătu de curundu processulu lui va fi revediatu; din care rescriptu D. se arata, că fora cunoscerea causei, séu la o stangace informatiune, séu la o desiarta despre elu intipuita suspitiune a fostu si arestatu si fora cercare mai de trei ani detienutu in arestu. —

— — — Dreptu acea se róga in cea mai profunda umilintia de sacratissim'a sa Maiestate pe acea justitia, carea odata va judecá tóte justitiile, ca sè se milostivésca a i administrá santa si folositoare justitia si a face ca sè se cerce caus'a indelungatei sale arestari, si l-iu, dupa facut'a cercare dupa cualitatea probatului si facutului de densulu delictu, punenduse in laturi meritele lui, séu a-lu padepsi séu a 2. aflanduse nevinovatu cu onóre si cu premiu si cu refussiunea daunelor a se dimite din arestu, si a 3 a nu lu-lasá neascultatu si mai de trei ani neesaminatu in necurateni'a carcerului, mai desufletitu in acele pucine dile ale vietii ce le mai are se piara. Pentru carea justitia lui administrata poftesce si doresee Maiestatii Sale si aici. pre pamentu lunga si fericita vietia si tuturor urmatoriloru sei, ér in ceriu veciniculu premiu alu dreptiloru (cáci dreptulu ca finiculu va infori si ca cedru lu din Libanu se va immulti.)

Subscrierea lui la rugamintea acést'a este precum urmeadia :

Sacratissimae Caesareae Majestatis Vestrae, obedientissimus, et devotissimus Comes Georgius Brancovics, Slavoserborum, Rascianorum, Orientalis Illyrae et Mysiarum Despotes et a Majestate Vestra ad pristina Antecessorum Proavorum meorum jure postliminii restitutus.

(Va urmá).

VARIETATI.

* * Santiani'a Sa patriarchulu serbescu *Procopiu Ivacicovicu* a facutu danatiune de 500 fl. v. a. pe sém'a scólei romanesci, ce se edifica langa biseric'a catedrala din Aradu. Acést'a fapta nobila a Santianiei Sale dovedesce că inaltulu demnitaru bisericescu n'a uitatu de turm'a ce a pastoritu in restimpu de ani 21, ci o are in iubire si dupa indepartarea sa delu noi.

* La redactiunea „Luminei“ se afla de vendiare „Amiculu poporului, Calindariu“ pe anulu 1875. Compusu de Visarionu Romanu. Pretiulu in locu 50 cr. ér cu trimiterea prin posta 56 cr.

(☺) In 30 Novembre st. n. tribunalulu regesca din Aradu publicá decisulu forului de cassatiune, prin care acestu foru respinge recursulu de nulitate a domnului Franciscu Hossu Longinu, insinuat in procesulu de pressa avutu cu Franciscu Koós. Astfelu dlu F. H. Longinu are se sufera inchisórea si se plátésca glóbb'a dictate de tribunalu regiu.

* Dlu Dr. *Victoru Mihali* este numitu Episcopu alu diecesei gr. catholice de Lugosiu. Maiestatea Sa a subscrisu actulu de denumire inca in 30 Novembre st. n. a. c. Acésta denumire multiamesce pre toti fiil bisericeei gr. catholice.

(† *Necrologu.*) Preotulu *Ioanu Carniceanu* din *Beregseu*, dupa unu morbu scurtu in 26 Novembre s'a mutatu la cele eterne, lasandu dupa sine pre multu duios'a sa socie cu unu orfanu si intréga comuna, plini de dorere si intristare. In 27 Nov. de catra 5 preoti, invetiatoriulu cu toti elevii scolari regulari si adulti, poporulu cu micu cu mare, betrani si tineri din comuna fú petrecutu la locul de repausu. Defunctulu sub decursulu preotiei sale de 15 ani, si-a pastoritu turma sa in adeveratulu intielesu alu s-tei scripturi, de aceea cu toti se-i dicemu: „fiertieren'a usióra.“

* Reuniunea invetiatoriloru magiari din comitatulu Aradului a adresatu la toti deputatii dietali din comitatu rugamintea ca, ei in interesulu invetiamentului se spriginésca proiectulu suscernutu dietei, pentru pensiunarea invetiatoriloru, de catra deputatulu dietalu Molnaru. Asemenea pasiu pentru pensionarea invetiatoriloru ar fi bine se faca tóta reuniunele invetiatoresci din patria fora privire la nationalitate si confesiune. Se nu incetamu a bate, cáci numai asia ni se va deschide !

CONCURSU

Pentru indeplinirea vacantei parochii din opidulu Cilu protopresbiteratulu Buteniloru.

Emolumintele anuale suntu : un'a sesiune pamentu din care jumetate, sub decursulu anului 1875 ilu va folosi veduv'a preoteasa. — Quartiru liberu cu gradina, câte una mesura cucurudiu sfarmatu dela 140 numere de case, si stolele indatinate.

Doritorii de a ocupá acésta parochia suntu avisati recursurile prevediute cu tóte documintele prescise in statutulu organicu adresate comitetului parochialu ale trimate subscrisului in Almasiu posta ultima All-Cill.

Datu in opidulu Cilu 20 Decemb. 1874.

Comitetulu parochialu'

In contielegere cu mine *Ioanu Groz'a* protopresbiterulu Halmagiului si adm. inter. Buteniloru.

CONCURSU

1

Se deschide de nou pentru statiunea invetiatorésca din Campani.

Emolumintele suntu:

Salariu anualu 105 fl. v. a. 12. cubule de bucate, 12 stanzeni de lemne si veniturile cantorale. —

Competintii au a-si trimate recursurile loru cu documintele necesarie adresate comitetului parochialu pana in 26 Decemvre, a. c. st. v. candu va fi si alegerea—subscrisului.

Baiti'a (Rézbánya) 26. Novembre, 1874.

Din incredintiarca comitetului paroch. *Nicolau Popovicu* insp. cerc. de scóle

CONCURSU

1

pre statiune invetiatorésca rom. ort. conf, din *Zimbru* inspectoratulu Iosasiului cu carea sunt impreunate urmatóriele emuluminte, si anume: In numerariu 157. fl. 50. cr. v. a. 5. cubule de grau: 5. de cucurudiu 12^o de lemne din cari are a se incaldí si scól'a; cortelu liberu cu gradina de legume. —

Doritorii de a ocupá acestu postu, sunt avisati a-si instruí recoursele loru cu documentele recerute in sensulu Statutulu organicu, apoi intitulate catra comitetulu parochialu, ale adresa concernintelui inspectoru scolariu cercuale in Iosasielu ultim'a posta *Gurahoncz*, — pana in 29 Decembre st. v. a. c. in care dí va fi si alegerea, — avendu respectivii aspiranti in acestu restimpu a se presentá la sant'a bisericu, spre a-si demustrá desteritatea in cantari si tipicu. —

Zimbru la 19 Novembre 1874

Comitetulu parochialu :

In contielegere cu mine, *Ioane Munténu* Insp. scol. cerc.

CONCURSU.

3

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din comun'a Chislaca, inspectoratulu Beeliului, comitatulu Biharei, se deschide concursu pana in 6 Decembre a. c. in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele sunt; a) in bani 66 fl. v. a. b) in naturale 15 cubule 1/2 grâu, 1/2 cucurudiu, c) lemne 6 orgii, fenu 10 magi, d) quartiru liberu, si stólele cantorale.

Doritorii de a fi alesi, au a-si trimate recursurile loru, adresate comitetului parochialu, la oficiulu inspectoralu in Beeliu pana in 6 Decembre a. c.

Datu in Chislaca 10/11 1874.

Comitetulu parochialu,

Cu scirea mea, *Ioanu Capitanu*, m. p. inspectoru cescualu.